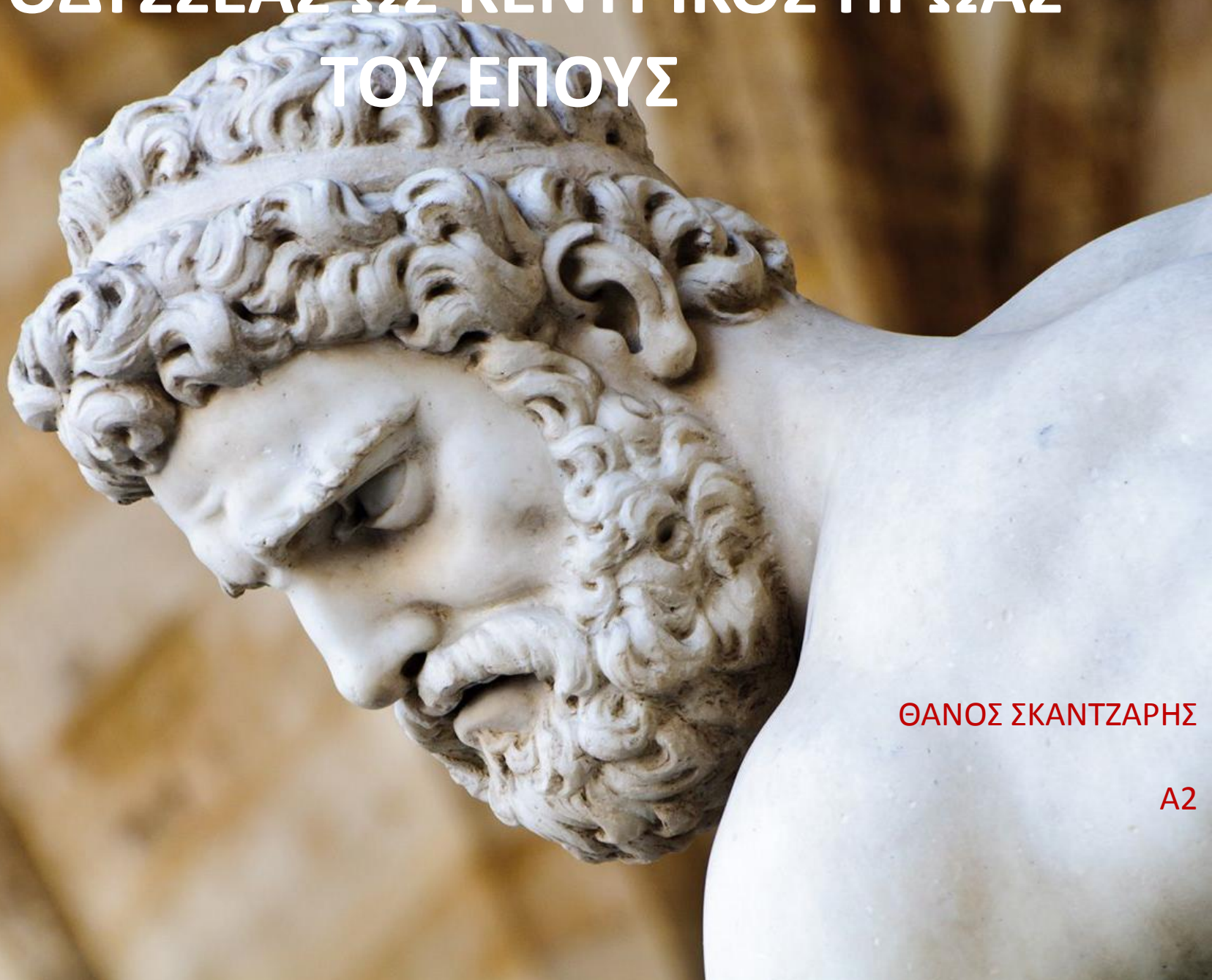

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΩΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΗΡΩΑΣ ΤΟΥ ΕΠΟΥΣ

ΘΑΝΟΣ ΣΚΑΝΤΖΑΡΗΣ

A2

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΙ ΟΔΥΣΣΕΑ

Το προοίμιο της Οδύσσειας είναι γεμάτο χαρακτηρισμούς για τον Οδυσσέα. Συγκεκριμένα ο ποιητής χαρακτηρίζει τον Οδυσσέα ως:

- Στ. 1-3, πολύτροπο, κοσμογυρισμένο και κατακτητή.
- Στ. 4-8, σοφό, έμπειρο, πολύπαθο, φιλαίτερο και ευσεβή.
- Στ.16-17, φιλόπατρις , νοσταλγός της πατρίδας του και της οικογένειάς του.
- Στ.24, θεϊκός.

- Στους στ. 57-58, στ. 64, και στ.66-68 παρουσιάζεται, από την Αθηνά, με παραστατικό τρόπο η κατάσταση του Οδυσσέα: ο πόθος του να δει την πατρίδα του και η απελπισία του, που φτάνει σε σημείο να σκέφτεται το θάνατο.

- Στους στ. 75-78 μέσα από τα λόγια του Δία βλέπουμε ότι δεν έχει ξεχάσει τον Οδυσσέα και τον ξεχωρίζει από του άλλους θνητούς και για τον χαρακτήρα του και για την ευσέβεια του.

- Τέλος στους στ. 181- 183, στ. 226-228 και στ. 243, μέσα από τα λόγια του Μέντη και του Τηλέμαχου προβάλλεται έμμεσα και ο Οδυσσέας α) ως γενναίος πολεμιστής, που είναι σε θέση να αποκαταστήσει τη τάξη στο σπίτι του και να υπερασπιστεί την οικογενειακή τιμή του, β) ως άνθρωπος φιλόξενος, κοινωνικός και κοσμογυρισμένος και γ) ως άνθρωπος με εξαιρετικές ικανότητες, πολυμήχανος και εύστροφος. Ωστόσο, ο Τηλέμαχος, μέσα στην απαισιόδοξη διάθεση του χαρακτηρίζει τον πατέρα του τον πιο δυστυχημένο, γιατί χάθηκε άδοξα πριν προλάβει να γεράσει.

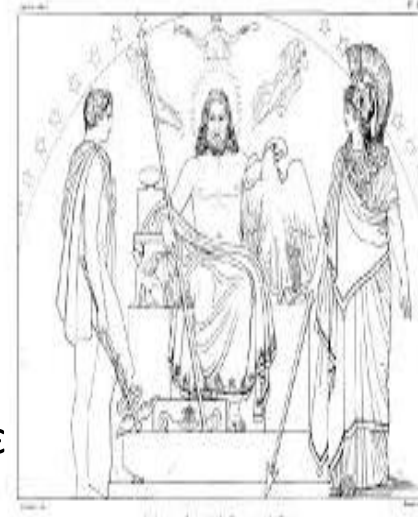
ΣΚΙΑΓΡΑΦΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ ΟΔΥΣΣΕΑ

- Από την χρήση τυπικών επιθέτων από τον ποιητή καθώς και από τα λόγια των άλλων χαρακτήρων μπορεί εύκολα κάποιος να σκιαγραφήσει τον Οδυσσέα.
- Καταρχάς ο Οδυσσέας, αγαπητός βασιλιάς της Ιθάκης, σύμφωνα με τον Όμηρο, γνώριζε από χρησμό ότι θα επέστρεφε μετά από 20 χρόνια και γι' αυτό δεν ήθελε να συμμετάσχει στην εκστρατεία. Για να απαλλαγεί από την επιστράτευση παρίστανε τον τρελό, η απάτη του όμως έγινε αντιληπτή και αποκαλύφθηκε από τον Παλαμήδη και έκτοτε ο Οδυσσέας αφιερώθηκε στην επιτυχία της εκστρατείας.
- Αρχικά τονίζεται η επινοητικότητα και η ευστροφία του με το επίθετο πολύτροπος. Την ιδιότητα του κοσμογυρισμένου ο ποιητής μας τη δίνει με τη φράση «βρέθηκε στα πέρατα του κόσμου» και του κατακτητή με τη φράση «της Τροίας πάτησε το κάστρο το ιερό», θέλοντας εδώ να τονίσει τον πρωταγωνιστικό ρόλο του ήρωα στην άλωση, κυρίως με την επινόηση του Δούρειου Ίππου.
- Οι περιπλανήσεις και τα ταξίδια του τον έκαναν επίσης πολυμαθή, έμπειρο και σοφό, ενώ συγχρόνως είναι και πολύπαθος, καθώς υπέφερε πολλά όλα αυτά τα χρόνια μέσα στις θάλασσες.

ΣΚΙΑΓΡΑΦΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ ΟΔΥΣΣΕΑ

- Επίσης είναι φιλαίτερος διότι αγαπούσε τους συντρόφους του και είχε μεγάλη επιθυμία να τους σώσει.
- Οι εξαιρετικές ικανότητες του Οδυσσέα υποδηλώνονται επίσης από το επίθετο θεϊκός.
- Επιπλέον, το γεγονός ότι ο Οδυσσέας είναι φιλόπατρις και νοσταλγός τόσο της πατρίδας του όσο και της γυναίκας τους φαίνεται και από τα λόγια του Ομήρου, «τον παίδευε πόθος διπλός, του γυρισμού και της γυναίκας του» αλλά και από τα λόγια της Αθηνάς, τα οποία δείχνουν ότι είναι βαθιά δυστυχισμένος μακριά από τους δικούς του «φυλακισμένος» σε ένα νησί. Η νοσταλγία για την πατρίδα του ήταν τόσο μεγάλη, ώστε αρκεί «να δει καπνό στη πατρική γη ψηλά να ανηφορίζει κι έπειτα να πεθάνει».
- Τέλος υπήρξε ευσεβής και συνεπής στις υποχρεώσεις του απέναντι στους Θεούς και αυτό φαίνεται και από τα λόγια της Αθηνάς προς τον Δία, «Ο Οδυσσέας δεν ήταν που θυσίες σου πρόσφερε στην ευρύχωρη Τροία;» αλλά και από του Δία, « να λησμονήσω τον θεϊκό Οδυσσέα....και στις θυσίες όλους τους άλλους τους ξεπέρασε».

ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΟΔΥΣΣΕΑ ΚΑΙ ΤΑΞΙΔΙΟΥ

- Κατά την γνώμη μου τόσο ο Οδυσσέας όσο και το ταξίδι του κρύβουν ισχυρούς συμβολισμούς.
- Συγκεκριμένα πιστεύω ότι συμβολίζουν την προσπάθεια του ανθρώπου να γίνει σοφότερος, να απαλλαγεί από καθετί περιττό με σκοπό να γνωρίσει τον εαυτό του και να γίνει ένα με την ψυχή του.
- Κατά την διάρκεια αυτής της προσπάθειας - του ταξιδιού- θα συναντήσει πολλές δυσκολίες και θα παρασυρθεί από πολλές ψευτιές. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να είναι εφευρετικός, υπομονετικός και ταπεινός, αφού πολλές φορές θα χρειαστεί να υπερβεί τα πάθη του και να αποδεσμευτεί από τις υλικές δεσμεύσεις.
- Τέλος λοιπόν θα μπορούσαμε να πούμε ότι η ιστορία του Οδυσσέα μας διδάσκει ότι για να πετύχουμε τους στόχους μας θα πρέπει να τους έχουμε συνέχεια στο μυαλό μας, να μην σταματάμε, να δουλεύουμε γι' αυτούς και σε όλη αυτή την πορεία να γινόμαστε και καλύτεροι άνθρωποι.

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΟ - ΠΗΓΗ ΕΜΠΝΕΥΣΗΣ

- Από τα αρχαία χρόνια υπήρχε ως μάθημα στα σχολεία με σκοπό να διδάξει στα παιδιά τα ήθη και τα έθιμα εκείνης της εποχής αλλά και να τους δείξει ότι με την επιμονή και την προσπάθεια κάθε άνθρωπος μπορεί να επιτύχει το σκοπό του. Ακόμα τους μαθαίνει για την καλή και την κακή πλευρά ενός ανθρώπου και την προσπάθεια του να επιβιώσει και να αντιμετωπίσει τους έσχατους κινδύνους.
- Έτσι λοιπόν ο Οδυσσέας, ως διαχρονικό σύμβολο του πολυμήχανου ταξιδευτή, γοήτευσε και ενέπνευσε συγγραφείς και καλλιτέχνες από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.
- Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της διαχρονικότητας και πηγής έμπνευσης είναι τα ποιήματα που αναφέρονται στον Οδυσσέα.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΕ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ

Από τα τραγούδια που μας δόθηκαν μου άρεσε περισσότερο το πρώτο τραγούδι «Οδυσσέας» της Εύας Λουκάτου,

<https://www.youtube.com/watch?v=D5F-T-3-7b8>,

γιατί έχει πιο ευχάριστο ρυθμό και θεωρώ ότι συνδυάζει πολύ ωραία την ιστορία του Οδυσσέα με την σημερινή εποχή.

ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΕΧΝΗΣ ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

- Ο Όμηρος με τα δύο αριστουργηματικά του έργα αποτελεί μια διαχρονική πηγή έμπνευσης και δημιουργίας σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Ζωγράφοι, γλύπτες, τραγουδοποιοί, ποιητές, συγγραφείς και σκηνοθέτες εμπνευσμένοι από επεισόδια ή πρόσωπα των ομηρικών επών δημιουργούν τα δικά τους έργα, είτε καταθέτοντας τη δική τους εκδοχή είτε μένοντας πιστοί στο αρχικό καλούπι και άλλοτε πάλι προεκτείνοντας ή αφαιρώντας στοιχεία που νομίζουν ότι θα φωτίσουν καλύτερα το αρχικό έργο.
- Παρακάτω ακολουθούν κάποια αντιπροσωπευτικά, αν και ελάχιστα, δείγματα της επίδρασης που είχε το πρόσωπο του Οδυσσέα σε διάφορες μορφές τέχνης.

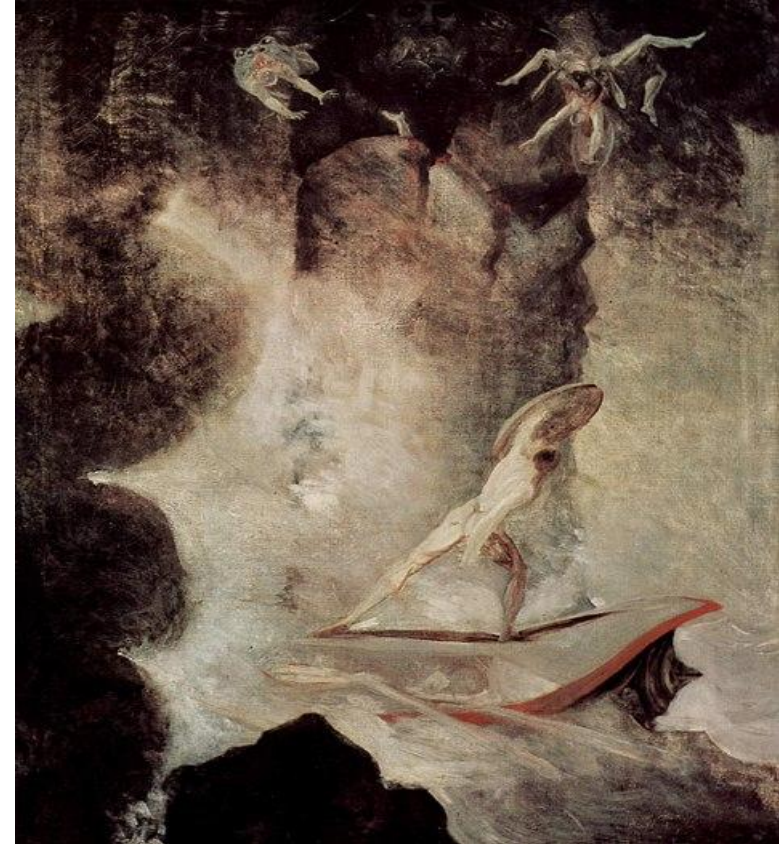
ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΕΧΝΗΣ ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

Φραντσέσκο Χάγιεζ (Francesco Hayez)

Στο έργο απεικονίζεται ο Οδυσσεύς να δακρύζει τη στιγμή που ο αιδός Δημόδοκος τραγουδάει στο παλάτι των Φαιάκων για το Δούρειο Ίππο. Είναι η στιγμή που ο Αλκίνοος, βασιλιάς των Φαιάκων, θα ζητήσει από τον Οδυσσέα ν' αποκαλύψει ποιος είναι, πού ταξίδεψε και γιατί κλαίει.

Γιόχαν Χάινριχ Φούσλι (Johann Heinrich Füssli), Ο Οδυσσεύς μπροστά στη Σκύλλα και την Χάρυβδη

ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΕΧΝΗΣ ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

N. Εγγονόπουλος
Πηνελόπη και Οδυσσεύς.

Leon Belly
Ο Οδυσσεύς και οι Σειρήνες.

ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΓΛΥΠΤΑ

Ο Οδυσσεύς καθώς προσφέρει κρασί στον Πολύφημο

Μοναδικό κεραμικό γλυπτό εμπνευσμένο από την Ομήρου Οδύσσεια. Μνηστήρες Πηνελόπης

Ανδριάντας γυναικός, προσωποποίηση του έπους της Οδύσσειας. (2ος αιώνας μ.Χ.) Αθήνα, Μουσείο Αρχαίας Αγοράς

ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΕΧΝΗΣ ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΑΓΓΕΙΑ

Ο Οδυσσεύς και ο Τειρεσίας στον Κάτω Κόσμο.
Λεπτομέρεια από ερυθρόμορφο κρατήρα

Ο Οδυσσεύς και οι σύντροφοί
του τυφλώνουν τον Πολύφημο.
Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΕΧΝΗΣ ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΑ ΕΡΓΑ, ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ, ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ, ΟΠΕΡΑ

- Οι κλασικοί Έλληνες συγγραφείς (Ευριπίδης Πίνδαρος, Σοφοκλής) οι οποίοι ασχολήθηκαν με τον Οδυσσέα τον σέβονταν για την πονηριά και την εξυπνάδα του και τον παρουσίαζαν ως ένα τίμιο πολεμιστή και βασιλιά. Οι Ρωμαίοι συγγραφείς ήταν διχασμένοι, καθώς κάποιοι τον κατέκριναν (Βιργίλιος, Στάτιος) και κάποιοι τον τιμούσαν (Οράτιος, Οβίδιος). Ακόμη πιο μεταγενέστεροι συγγραφείς που ασχολήθηκαν μαζί του είναι οι Κάλντερον, Δάντης, Νίκος Καζαντζάκης κ.α.
- «**Οι Κύκλωπες**» του Ευριπίδη, μια θεατρική παράσταση με σατυρικό περιεχόμενο το οποίο είναι πασίγνωστο ακόμα και 2000 χρόνια μετά την συγγραφή του.
Το «**True Story**» του Lucian, το οποίο γράφτηκε τον δεύτερο αιώνα μ.Χ. και είναι μία παρωδία του ταξιδιού του Οδυσσέα από τις Ηράκλειες Στήλες στο φεγγάρι.
Οι ιστορίες του βιβλίου «**Χίλιες και μία Νύχτες**» βασίζονται στην Οδύσσεια.
- Οι **Cream** κυκλοφόρησαν το 1967 το **Tales Of Brave Ulysses** σε μουσική του Eric Clapton και στίχους του Martin Sharp. Οι στίχοι είναι εμπνευσμένοι από τον Ομηρο και την Οδύσσεια και αναφέρουν την επιρροή που προσπαθούν να ασκήσουν στον Οδυσσέα οι Σειρήνες με τις γλυκιές μαγευτικές φωνές τους, [Cream - Tales of Brave Ulysses - YouTube](#).
- Το **Calypso** ηχογραφήθηκε από τη **Suzanne Vega** το 1978 και αναφέρεται στη θαλάσσια νύμφη που έσωσε από τον πνιγμό τον Οδυσσέα, τον ερωτεύτηκε και τον κράτησε στο νησί της για επτά χρόνια. [Calypso - YouTube](#)
- Όπερα : [Μοντεβέρντι, Il ritorno d'Ulisse in Patria \(Η επιστροφή του Οδυσσέα στην πατρίδα\) 1640.](#)

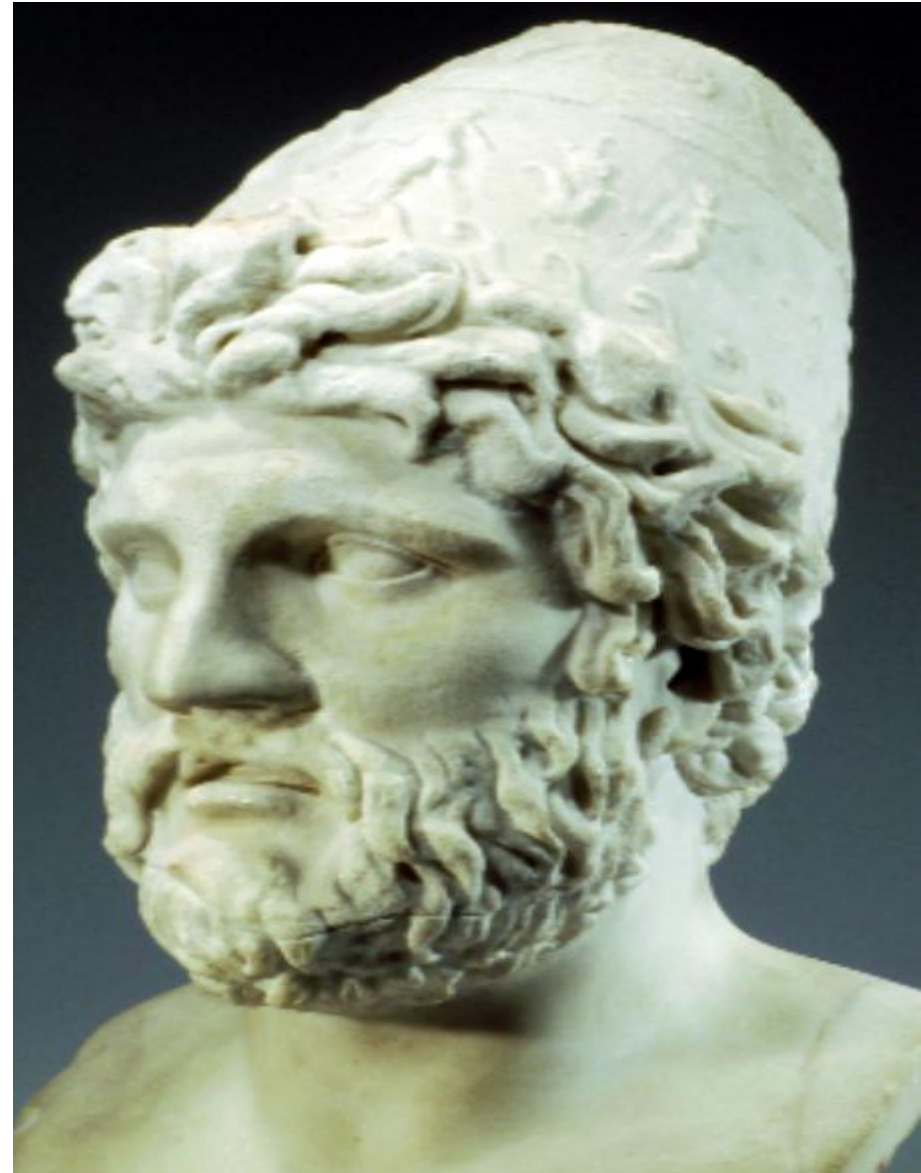
ΠΟΙΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ

Οδυσσέα πολύπαθε ταξιδευτή
πολυμήχανε και πολυμαθή
που τόσο κόσμο εμπνέεις
και την ιστορία σου
αιώνια μας μαθαίνεις.

Η επιστροφή για την Ιθάκη
υπήρξε περιπέτεια γεμάτη
με διδάγματα πολλά
για το τώρα και το μετά.

Σήμερα ξανά, είναι επίκαιρα συχνά
το πείσμα και η επιμονή που μας δίδαξες εσύ.
Όποιος δεν τα παρατά
πάντοτε στο τέλος θα νικά.

Η Ιθάκη είναι σημαντική
όπως και το ταξίδι προς αυτή.

ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΗΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Ο	Μ	Η	Ρ	Ο	Σ	A	I	Κ	B	P	N	N	Ξ
Δ	Γ	A	Ξ	I	Φ	Π	E	A	B	T	A	Ο	A
Υ	I	Π	X	T	Κ	Υ	Κ	Λ	Ω	Π	E	Σ	E
Σ	K	O	Π	I	T	Π	O	Υ	E	H	X	T	Π
Σ	Λ	I	P	H	Θ	E	A	Ψ	T	N	N	Ο	B
E	A	K	P	Ω	M	Σ	Ξ	Ω	N	E	K	Σ	A
A	H	P	Ψ	B	N	A	P	E	Ω	Λ	O	K	I
Σ	Π	A	T	H	Λ	E	M	A	X	Ο	Σ	Π	A
T	P	Ο	I	A	E	B	O	X	Y	Π	E	I	Θ
Φ	P	Ω	P	Θ	Y	M	I	Θ	Z	H	T	E	H
B	Ξ	Γ	Γ	T	A	T	Ξ	E	H	P	Λ	Σ	N
I	Ο	Λ	T	Δ	Ξ	K	P	A	Ψ	Ω	Δ	I	A
Σ	A	B	K	E	Z	T	H	Λ	M	Γ	E	Δ	Z

ΟΜΗΡΟΣ, ΟΔΥΣΣΕΑΣ, ΤΡΟΙΑ, ΚΙΡΚΗ, ΑΡΓΟΣ, ΙΘΑΚΗ, ΚΥΚΛΩΠΕΣ, ΚΑΛΥΨΩ, ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ, ΡΑΨΩΔΙΑ, ΠΗΝΕΛΟΠΗ, ΝΟΣΤΟΣ, ΑΘΗΝΑ

ΠΗΓΕΣ

- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CE%B4%CF%8D%CF%83%CF%83%CE%B5%CE%B9%CE%B1>
- <https://www.onassis.org/el/whats-on/artworks-inspired-homeric-epics>
- <https://www.miet.gr/en/book-list/book-Sta-xnaria-toy-Odysea-Tajideyontas-anamesa-sto-my8o-kai-thn-pragmatikothta>
- <http://izoimetatosxoleio8.weebly.com/>
- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CE%B4%CF%85%CF%83%CF%83%CE%AD%CE%B1%CF%82#%CE%A0%CE%B7%CE%B3%CE%AE_%CE%AD%CE%BC%CF%80%CE%BD%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7%CF%82
- <https://elsito.gr/index.php/arts/item/681-omiros-empeneysi-gia-moysikoys>
- [«Τα Εσωτερικά Νοήματα της Ομήρου Οδύσσειας» \(Μέρος Β΄\), γράφει ο Μιχάλης Μπατής - InTownPost](#)